

2 हिमाचलप्रदेशः येषां नगरीय-विद्यालयानां परिणामं पञ्चविंशति-प्रतिशततः अपि न्यूनम्, तेषां शिक्षकाणां स्थानान्तरणं भविष्यति

3 अस्माकं धैर्यस्य परीक्षणं मा कुरुत, भाजपा कारागृहं प्रेषणस्य संतर्जनातः न बिभेति-जयरामठाकुरः

4 योगविज्ञानं मनुष्यस्य अन्तःपरमसत्येन सह सम्बद्धत्वात् न कदापि नश्यति

भारतेन पाकिस्तानेन सह समस्यानां समाधानार्थं तृतीयपक्षस्य मध्यस्थता कदापि न स्वीकृता, कदापि न स्वीकरिष्यते - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदीना अमरीकीयराष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पः इत्यम् दृढतया उक्तं यत् भारतेन पाकिस्तानेन सह समस्यानां समाधानार्थं तृतीयपक्षस्य मध्यस्थता कदापि न स्वीकृता, कदापि न स्वीकरिष्यते। श्रीमोदी राष्ट्रपतिना ट्रम्पेन सह दूरभाषेण वार्तालापं कृत्वा सद्य एव सिन्दुराभियानस्य विषये चर्चा कृतवान्। भारत-पाकिस्तानयोः मध्ये युद्धविरामस्य श्रेयग्रहणे अमरीकीयराष्ट्रपतेः पुनर्वचनानां उपरि प्रधानमन्त्रिणः एतत् वक्तव्यं आसीत्। विदेशसचिवः विक्रममिस्री इत्यनेन उक्तं यत् पञ्चत्रिंशत्त्रिमेवात्मके वार्तालापस्य कालखण्डे प्रधानमन्त्रिणा श्रीद्रम्प्याय स्पष्टतया ज्ञापितं यत् भारत-अमरीका-व्यापारसम्बन्धानां विषये अथवा

भारत-पाकिस्तानयोः मध्ये सख्यकार्याणि स्थगयितुं भारतेन अमरीकायाः मध्यस्थतायाः विषये कदापि कस्मिन् अपि स्तरे वार्ता न कृता। श्रीमिस्री सूचितवान् यत् प्रधानमन्त्रिणा मोदिना एतत् बोधितं यत् नवदिल्ली इदानीं आतङ्कवादस्य कार्याणि छद्मकार्याणां रूपेण न पश्यति अपितु युद्धात्मक व्यवहारं करिष्यति। प्राप्तवार्तानुसारं श्रीमोदी-राष्ट्रपति ट्रम्पयोः मध्ये कनाडादेशे जी-7 शिखरसम्मेलने एव मेलने निश्चितम् आसीत्, परञ्च ट्रम्पस्य पूर्वमेव अमरीकादेशं प्रत्यागमनम् अभवत्, यस्मात् कारणात् उपवेशनम् स्थगितम्।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी क्रोएशियादेशस्य ऐतिहासिकयात्रायां जाग्रेबनगरम् संप्राप्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी क्रोएशियादेशस्य ऐतिहासिकयात्राम् आरभते; असौ प्रधानमन्त्रिणा प्लेन्कोविच् इत्यनेन सह वार्तालापं कृतवान्। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी क्रोएशियादेशस्य ऐतिहासिकयात्रायां जाग्रेबनगरम् संप्राप्तवान्। क्रोएशियादेशस्य एषा यात्रा भारतस्य प्रधानमन्त्रिणः प्रथमा यात्रा अस्ति। एषा यात्रा द्विपक्षीयसम्बन्धेषु नूतनं अध्यायं योजयिष्यति। अनया यात्रया रणनीतिसहकार्यं अधिकं सुदृढं भविष्यति

इति अपेक्षा अस्ति। अस्यां यात्रायां प्रतिनिधिमण्डलस्तरस्य वार्ताः, प्रमुखक्षेत्रेषु सन्ध्यः, सांस्कृतिककूटनीतयः च समाविष्टाः सन्ति। अस्यां यात्रायां भारत-क्रोएशिया-देशयोः विज्ञान-प्रौद्योगिक्याः, कृषि-शिक्षा-संस्कृतेः च प्रमुखेषु क्षेत्रेषु संधि - हस्ताक्षरं भविष्यति। सांस्कृतिकविनिमयकार्यक्रमस्य त्रिंशत्तरद्विसहस्र-पर्यन्तं विस्तारस्य विषये अपि संधि हस्ताक्षरं भविष्यति, यस्मिन् प्रदर्शनकला, संग्रहालयाः, पुरातत्वविज्ञानं, मीडिया इति च समाविष्टाः सन्ति। जाग्रेबविश्वविद्यालये हिन्दी अध्यक्षस्य अपि विस्तारः भविष्यति, येन भारतस्य भाषावैज्ञानिक-शैक्षणिक-प्रसाराय प्रवर्धनं भविष्यति। भारत-यूरोपीयसङ्घस्य मुक्तव्यापारसंधि-सन्दर्भे अपि च यूरोप-मध्यपूर्व-भारतं सम्बद्धानां व्यापक-संपर्क-सन्दर्भे द्वयोः देशयोः समन्वयस्य सम्भावनाः अपि अन्वेष्टव्याः इति अपेक्षा अस्ति।

इस्राइल-इरान-देशयोः मध्ये युद्धस्य षष्ठे दिवसेपि उभौ देशौ परस्परं क्षेपणासं वायुप्रहारं च कुरुतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - इस्राइल-इरान-देशयोः मध्ये युद्धस्य षष्ठे दिवसेपि उभौ देशौ परस्परं क्षेपणासं वायुप्रहारं च कुरुतः। अतः क्षेत्रीयसङ्घर्षस्य विस्तारः

सम्भाव्यते। इरान-देशस्य सर्वोच्चनेत्रा आयातुल्लाह-खामेनेई इत्यनेन इस्राइल-देशाय कठोरतया-संकेतना प्रदत्ता। सोशल मीडिया पोस्ट इत्यत्र खामेनेई इत्यनेन उक्तं यत् युद्धम् आरब्धम्। ततः पूर्वं अमेरिकीयः राष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्पः इरानदेशम् आत्मसमर्पणस्य आग्रहं कृतवान्। इस्राइल-देशेन क्रियमाणे विस्फोटक प्रहारस्य विषये अमेरिका-देशस्य हस्तः नास्ति इति सः अवदत्।

सुभाषितम्

यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा,
शास्त्रं तस्य करोति किम्।
लोचनाभ्यां विहीनस्य,
दर्पणः किं करिष्यति।

अर्थात्- जिस व्यक्ति के पास निर्णय लेने की स्वयं की बुद्धि नहीं होती वहां नीतिशास्त्र भी क्या करेंगे, जैसे नेत्रहीन व्यक्ति को दर्पण में अपना मुख नहीं दिखाता इसमें दर्पण क्या कर सकता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

प्रशासनम् अस्मिन् वर्षे
अगस्तमासस्य पञ्चदश
दिनाङ्कादारभ्य त्रिसहस्ररूप्यकाणां
मूल्यात्मकस्य फास्टैग आधारितं
वार्षिकपास इति प्रवर्तयिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रशासनम् अस्मिन् वर्षे अगस्तमासस्य पञ्चदश दिनाङ्कादारभ्य त्रिसहस्ररूप्यकाणां मूल्यात्मकस्य फास्टैग आधारितं वार्षिकपासं अनुमतिं प्रपन्नं इति प्रवर्तयिष्यति। एतेन प्रपन्ने देशे सर्वेषु राष्ट्रियराजमार्गेषु निर्बाध्यतया न्यून-मूल्यात्मिका च यात्रा सम्भविष्यति। इदं वार्षिकं पासप्रपत्रम् आरम्भ-दिनात् एकवर्षं वा द्विशतं यात्रायाः कृते च भविष्यति। मार्गपरिवहनराजमार्गमन्त्री नितिनगडकरी इत्यनेन सोशल मीडिया संदेशे सूचनं प्रदत्तम्।

आन्ध्रप्रदेशे सुरक्षार्कचरिणां
माओवादिनां मध्ये जाते संघर्षे त्रयः
शीर्षस्थाः माओवादिनेतारः मारिताः
हिमसंस्कृतवार्ताः - आन्ध्रप्रदेशे अल्लूरी-सीताराम-राजू-मण्डलस्य कोंडा-मोडालु-वन्यक्षेत्रे सुरक्षार्कचरिणां माओवादिनां मध्ये जाते संघर्षे त्रयः शीर्षस्थाः माओवादिनेतारः मारिताः। प्राप्तवार्तानुसारं सुरक्षार्कचरिणः स्थलात् त्रिसः एके-47 इति भूशूण्डिकाः गृहीतवन्तः।

हिमाचलप्रदेशः येषां नगरीयविद्यालयानां परिणामं पञ्चविंशति-प्रतिशततः अपि न्यूनम्, तेषां शिक्षकाणां स्थानान्तरणं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: शिमला। विगतेषु त्रिषु वर्षेषु दशमकक्षा-द्वादशकक्षयोः वार्षिकपरीक्षायाम् २५ प्रतिशततः अपि न्यूनं परिणामं दातृशिक्षकेभ्यः प्रति क्रियान्वयनस्य सिद्धता अस्ति। शिमलायां स्थिते विद्यालयीयशिक्षानिदेशालये शिक्षा-मन्त्रिणः रोहितठाकुरस्य अध्यक्षतायाम् समीक्षा-सभा आयोजिताभवत्। तत्र निर्णयः कृतः ये शिक्षकाः न्यूनं परिणामं प्रदत्तवन्तः, ते अन्येषु जनपदेषु स्थानान्तरिताः भविष्यन्ति। सर्वेषां जनपद-उपनिदेशकानां प्रति एकमासावधौ प्रतिवेदनं समर्पयितुं निर्दिष्टम्।

नियमानुसारं विभागीय-

क्रियान्वयनम् अपि भविष्यति

ये नगरीयविद्यालयाः निरन्तरं 0-25% परिणामं ददति, तेषां शिक्षकाः, प्रधानाध्यापकाः च विभागीय-नियमानुसारं दण्डनीयाः भविष्यन्ति। शिक्षा-मन्त्रिणा उक्तं यत् नगरीय-क्षेत्रेषु अधिकसुविधाः यथासम्भवः दत्ताः, तथापि यदि परीक्षा-परिणामं दुर्बलं स्यात्, तर्हि एषः दुर्भाग्यजनकः। अनेन प्रकारेण कठोरतया व्यवहारः करिष्यते।

५४ प्राचार्याणां ACR मध्ये "रक्त-टिप्पणी" कर्तव्या

पञ्चविंशतिप्रतिशततः अपि न्यूनं परिणामं यैः दत्तं, तेषां ५४ वरिष्ठप्राचार्याणां वार्षिक-गुणाङ्कपत्रे (ACR) "रक्त-टिप्पणी" लेखनीया इति निर्णयः कृतः। एषु १२ कक्षायाः सन्दर्भे ५ प्राचार्याः, १०वीं कक्षायाः सन्दर्भे २३ वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयप्राचार्याः तथा २४

उच्चविद्यालयप्राचार्याः सम्मिलिताः सन्ति।

कारणं स्पष्टीकर्तुं आज्ञापत्रम् अपि दीयते

विषयवारं न्यूनं परिणामं ददतः शिक्षकेभ्यः कारणं स्पष्टीकर्तुं सूचना अपि दास्यते। यद्यस्य उत्तरं असंतोषजनकं स्यात्, तर्हि तेषां वार्षिक-वृद्धिः स्थगिता भविष्यति। शिक्षा-मन्त्रिणा निर्देशः दत्तः यः प्रत्येकविद्यालयस्य मासे एकवारं आकस्मिकनिरिक्षणं आवश्यकं, शिक्षकेभ्यः शिक्षणबाह्यकार्याणि न्यूनतमं दातव्यानि च।

परीक्षा-कालस्य परिवर्तनम्।

दशमी-द्वादशी-कक्षयोः परीक्षाः प्रातः १०:०० वादनतः अपराह्ण १:०० वादनपर्यन्तं भविष्यन्ति। पूर्व एषा परीक्षा प्रातः ८:४५ वादनतः मध्याह्ने १२:०० पर्यन्तं आसीत्। एतेषां परीक्षाकेंद्राणां हेतुः पर्यवेक्षकः, उपाधीक्षकः च रैण्डम-प्रणालीना नियोक्तव्यः। उत्तरपुस्तिकानां मूल्याङ्कनं अपि यादृच्छिकेण शिक्षकेभ्यः करणीयम्।

शून्यछात्रविद्यालयानां शिक्षकेभ्यः

अन्यत्र स्थानान्तरणम्।

ये विद्यालयाः छात्रवर्गशून्याः सन्ति, तेषां शिक्षकेभ्यः तथा अशिक्षकेभ्यः अपि अन्येषु आवश्यकता-संपन्नविद्यालयेषु स्थानान्तरणं करिष्यते। प्रशिक्षणार्थं निर्दिष्टशिक्षकाः प्रशिक्षणं अङ्गीकारं कर्तव्यम्। न कोऽपि त्यागं कर्तुं शक्नोति।

डिजिटल-उपस्थिति अनिवार्या।

सर्वे शिक्षकैः डिजिटल-प्रणालीना उपस्थिति लेखनीया। मासस्य अन्ते प्रतिवेदनं जनपद-उपनिदेशकैः प्रस्तोतव्यम्। विद्यार्थिनां उपस्थिति अपि "विद्या-समीक्षा-केंद्रेण" लेखनीया।

प्रार्थनासभायाम् 'डे-सेलिब्रेशन' एव।

'विशेष-दिवसस्य' उत्सवः केवलं प्रार्थनासभायामेव करणीयं, सम्पूर्णं दिवसे न। श्रेष्ठशिक्षकाणां सूची अपि रचनीया, ते मास्टर-प्रशिक्षकाः करिष्यन्ते। शिक्षकाणां न्यूनतायां अन्ये विषयज्ञ शिक्षकाः कक्षायाः अध्यापनं कर्तुं नियुक्तव्याः।

अध्यापकाः बालकान् पुस्तकात्मकज्ञानेन सह सामान्यज्ञानं पाठयन्तु : मुख्यमन्त्री सुखुः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुखुः बुधवासरे कुल्लूजनपदस्य निरमण्डे राजकीयवरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य बागासराहनस्य भ्रमणं कृतवान्। अस्मिन् काले सः अध्यापकाः पुस्तकात्मकज्ञानं विहाय छात्राणां कृते व्यावहारिकं सामान्यं च ज्ञानं प्रदातुं बलं दत्तवान्। मुख्यमन्त्री विद्यालयस्य छात्रैः सह संवादं

हिमसंस्कृतवार्ता: - रिवांगपिओ। रिवांगपिओ स्थितस्य आईटीडीपी-भवनस्य सम्मेलनकक्षे किन्नरकैलाशयात्रायाः सज्जतायाः सम्बन्धे सभायाः आयोजनं विहितम्। अस्मिन्नवसरे राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी विशेषेण उपस्थितः आसीत्। आदिवासीविकासमन्त्री जिल्लाप्रशासनाय निर्देशं दत्तवान् यत् हरितशुल्कनः संग्रहीतराशेः लेखापरीक्षा भविष्यति, येन किन्नर कैलाशयात्रायाः समये तीर्थयात्रिकाणां कृते

कृत्वा तैः सह सामान्यज्ञानस्य विषये तेषां व्यक्तित्वस्य विषये च वार्तालापं कृत्वा तेषां रुचिविषये ज्ञातवान्। सः छात्रान् प्रेरितवान्, जीवनस्य लक्ष्यं स्थापयित्वा परिश्रमेण समर्पणेन च अग्रे गत्वा स्वस्वप्नानि नूतनानि ऊर्ध्वतानि नेतुम् इति अवदत्। सः बालकानां मानवीयमूल्यानि आदर्शान् च स्वीकुर्वन्तु इति विषये बलं दत्तवान्। पूर्वनर्सरीतः अष्टमी कक्षापर्यन्तं पुरातनभवनस्य स्थाने आधुनिकं विद्यालयभवनं निर्मातव्यम् इति सः अवदत्। विद्यालयस्य समस्यानां विषये अपि शिक्षकेभ्यः प्रतिक्रियां गृहीतवान्। पूर्व मुख्यमन्त्री लोकनिर्माणविभागस्य विश्रामगृहे बागासराहने स्थानीयजनैः सह मिलित्वा तेषां समस्याः श्रुतवान्। जनसमस्यानां समाधानार्थं सम्बन्धिताधिकारिभ्यः समुचितं निर्देशं दत्तवान्।

उत्तमव्यवस्था भवति। सः यात्रासम्बद्धविभागानाम् आज्ञां दत्तवान् यत् ते परस्परं उत्तमसमन्वयं स्थापयित्वा यात्रां सफलं कर्तुं सकारात्मकरूपेण कार्यं कुर्वन्तु। अस्मिन् अवसरे राजस्वमन्त्री रिब्बा, पूर्वनी, पवारी, तांगलिंग पंचायतस्य प्रतिनिधिभिः सह प्रत्यक्षसञ्चारं कृत्वा यात्रायाः सज्जतायाः विषये विस्तरेण चर्चां कृतवान्। यात्राकाले भक्तानां कृते हरितकर-निर्धारणं, वितान-भाटक-दरं, अन्येषां मूलभूत-सुविधानां यथा सार्वजनिकशौचालयं,

बिलासपुरस्य कन्दौरस्य आर्यनः जर्मनीदेशे लुप्तः, अन्वेषणार्थं परिवारस्य आह्वानम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - घुमारवीं। घुमारवीं उपमण्डलस्य कन्दौरपरिषदायतस्य घुमानीचौकनिवासी आर्यनचणन्देलः (२३) जर्मनीदेशस्य म्यूनखनगरे रहस्यपूर्णपरिस्थितौ लुप्तः अभवत्। जूनमासस्य १५ दिनाङ्कात् आरभ्य आर्यनस्य कोऽपि लेशः न प्राप्तः। आर्यनः म्यूनखनगरे एम.बी.ए. इत्यस्य अध्ययनं करोति स्म। सः जूनमासस्य १५ दिनाङ्के पितृदिवसस्य अवसरे स्वमातापितृभ्यां सह वार्तालापं कृतवान् आसीत्। आर्यनस्य आह्वानं भारतीयसमये मध्याह्ने १२ वादने एव अभवत्, यस्मिन् सः स्वपितरं पितृदिवसस्य शुभकामनाम् अयच्छत्, मात्रा सह अपि किञ्चित्कालं यावत् वार्तालापं कृतवान्। तदनन्तरं पिता पुनः आह्वानं कर्तुं प्रयत्नं कृतवान्, परन्तु आह्वानस्य सम्पर्कः विच्छिन्नः अभवत्। तदनन्तरं सायं चतुर्वादने आर्यनः स्वपितृव्येन सह त्रिंशत् निमेषात्मकम् आभासीयां वार्तां कृतवान्, यस्मिन् सः सरोवरे स्नानं, नौकाविहारं च कुर्वन् दृष्टः। परिवारेण प्राप्तसूचनानुसारं आर्यनः अन्याभ्यां मित्राभ्यां सह सरोवरे नौकाविहारं कुर्वन् आसीत्, तदा सहसा ऋतुः परिवर्तितो अभवत्, तदा प्रचण्डः चक्रवातः आगतः। एतस्मिन् काले आर्यनः सरसि पतितः ततः परं अदृश्यः अस्ति। सः तरणं जानाति स्म इति कथ्यते, परन्तु सरोवरस्य समीपस्थस्य वनस्य कारणात् सः अद्यावधि अनुसन्धानं न प्राप्तवान्। आर्यनस्य पिता विचित्रसिंहचन्देलः अवदत् यत् सः बुधवासरे उपायुक्तं एसपी बिलासपुरं च मिलित्वा स्वपुत्रस्य अन्वेषणार्थं केन्द्रसर्वकारस्य साहाय्यस्य आग्रहं कृतवान्। तेन सह सः भारतीयदूतावासेन सह अपि नित्यं सम्पर्कं कुर्वन् अस्ति। परिवारेण केन्द्रीयस्वास्थ्यमन्त्री तथा भाजपा राष्ट्रीयध्यक्ष जगतप्रकाशनड्डा, मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः, उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री, तत्कालीनशिक्षामन्त्री राजेशधर्माणी, चेतनासंस्थासचिवः हरीश नड्डा इत्येतैः अनुरोधः कृतः यत् ते सर्वकारेण जर्मनीप्रशासनेन च शीघ्रमेव आर्यस्य अन्वेषणे प्रभावी कार्यविधिं कर्तुं पक्षं स्थापयन्तु।

किन्नरकैलाशस्य यात्रायै शीघ्रमेव निर्धारयन्तु हरितकर-वितानशुल्कम्

सौरप्रकाशं, स्वच्छं पेयजलं, विविधानि स्तम्भस्थानानि, आक्सीजन-कोषाः, चिकित्सासेवा च इति विषये सम्बन्धितविभागेभ्यः आवश्यकमार्गदर्शिकाः दत्ताः। अस्मिन्नवसरे मन्त्री जगतसिंहनेगी अकथयत् यत् किन्नरकैलाशयात्रा भक्तानां आस्थायाः प्रतीका अस्ति। अस्याः यात्रायाः सफलतायोजनाय सर्वैः सम्बन्धितैः विभागैः यथासमयं सज्जताः करणीयाः।

अस्माकं धैर्यस्य परीक्षणं मा कुरुत, भाजपा कारागृहं प्रेषणस्य संतर्जनातः न बिभेति- जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता:- पांढटा साहिबः। पूर्वमुख्यमन्त्री तथा विपक्षनेता जयरामठाकुरः अवदत् यत् माजरापुलिसस्थानकस्य घटनां एतदर्थम् आनयितुं राज्यसर्वकारः, प्रशासनं, पुलिसं च दोषी अस्ति। एतत् मुख्यमन्त्रिणः १७ प्रतिशतं हिन्दूत्वस्य पराजयस्य विचारधारायाः परिणामः अस्ति। हिन्दूजनं पाशयितुं सर्वकारः अधिकारिभिः सह षड्यन्त्रं कुर्वन् अस्ति। सर्वकारः आगच्छन्ति गच्छन्ति च, अधिकारिणः कस्यचित् भावनां मर्दयितुं न प्रयतन्ते। भाजपा जेलप्रेषणस्य संतर्जनातः न बिभेति। अस्माकं धैर्यस्य अत्यधिकं परीक्षणं मा कुरुत, यदि धैर्यं भग्नं भवति तर्हि राज्यसर्वकारस्य, एतत् अनुचितं कर्म कृत्वा स्थितानां

जनानां, प्रशासनस्य च समस्या भविष्यति। जयरामठाकुरः अवदत् यत् एकः कन्या गृहात् अन्तर्धानं जाता। चिन्तितः परिवारः स्वपुत्रीम् अन्विष्य पुनः आनेतुं याचते। एतावता दिवसेभ्यः प्रशासनस्य, पुलिसस्य च कार्यविधिविषये बहवः प्रश्नाः उत्पद्यन्ते। किं पुलिसैः ज्ञातं यत् कन्या कुत्र अस्ति? एतादृशे सति कन्याः कुटुम्बस्य हस्ते किमर्थं न समर्पिता इति प्रश्नः उत्पद्यते। भाजपा प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः, विधायकः सुखराम चौधरी च जनान् शामयितुं कार्यं कृतवन्तः। मण्डलस्य कस्यचित् मन्त्रिणः कथनम् अपि आश्चर्यं जनयति।

एषः केवलं सिरमौरस्य विषयः नास्ति, सम्पूर्णस्य हिमाचलस्य विषयः अस्ति

प्रतिपक्षनेता जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् ये जनाः एतावता पुलिसैः गृहीताः सन्ति तेषां तत्क्षणं मुक्तिः करणीयम्। एषा वन्दीग्रहणमाला स्थगितव्या। हिन्दूसमुदायस्य विरुद्धं पञ्जीकृतं प्रकरणं निवृत्तं भवेत्। पुलिस- प्रशासनं च सर्वकारस्य रक्षणे कार्यं स्थगयेत्। अधुना एषः केवलं सिरमौरस्य विषयः नास्ति, सम्पूर्णस्य हिमाचलस्य विषयः अस्ति।

अन्ताराष्ट्रीय-अन्तरिक्ष-स्थानकं प्रति नेतुम् एक्जिओम्-४ अभियानम् जून-मासस्य द्वाविंशतिदिनाङ्कपर्यन्तं स्थगितम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- अन्तरिक्षयात्रिणं शुभांशु-शुक्लं अन्ताराष्ट्रीय-अन्तरिक्ष-स्थानकं प्रति नेतुम् एक्जिओम्-४ अभियानं जून-मासस्य द्वाविंशतिदिनाङ्कपर्यन्तं स्थगितम्। एक्जिओम्-स्पेस इत्यनेन एतत् घोषितम्। अमरीकीय-अन्तरिक्ष-संस्थायाः नासा-संस्थायाः मूल्याङ्कनार्थम् एतत् अभियानं स्थगितम्, यतः तस्य रूस-निर्मितस्य अंशस्य च जीर्णनिर्माणम् कृतम् यस्य उपयोगः एक्जिओम्-४-अभियानस्य कृते भविष्यति।

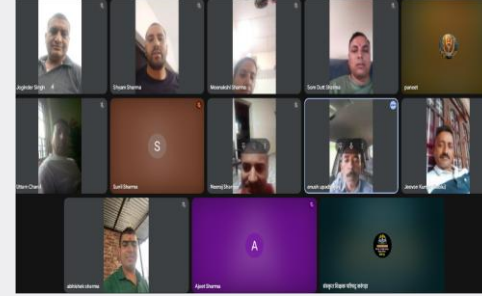
उत्तमशास्त्री अभवत् धर्मशालाखण्डस्य अध्यक्षः

१५ दिवसेषु मतदातृणां परिचयपत्राणि मतदातृणां कृते वितरितानि भविष्यन्ति

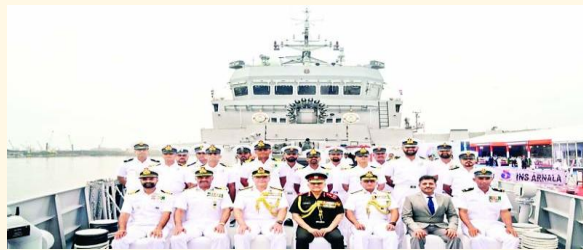
हिमसंस्कृतवार्ताः। निर्वाचनआयोगेन बुधवासरे उक्तं यत् निर्वाचनसूचिकासु किमपि अद्यतनं कृत्वा १५ दिवसेषु मतदातृणां परिचयपत्राणि मतदातृणां कृते वितरितानि भविष्यन्ति। निर्वाचनआयोगेन बुधवासरे उक्तं यत्

मतदातापरिचयपत्रं निर्गन्तुं नूतना प्रक्रिया आरब्धा, यस्मिन् नूतनपञ्जीकरणं वा विद्यमानमतदाताविवरणेषु परिवर्तनं वा अन्तर्भवति। एतदतिरिक्तं मतदातारः एस.एम.एस.-पत्राणि अपि प्राप्नुयुः, येन तेषां कार्डस्य विषये अद्यतनं भविष्यति। अधिकारिणः अवदन् यत् अधुना यावत् मतदातृणां कृते मतदाता छायाचित्रपरिचयपत्राणि (EPIC) वितरितुं मासात् किञ्चित् अधिकं समयः भवति। नूतना प्रणाली प्रत्येकस्मिन् स्तरे अनुसरणं करिष्यति, निर्वाचनपञ्जीकरणपदाधिकारिणः ईपीआईसी जनयति ततः आरभ्य डाकद्वारा मतदातारं कार्डं वितरति।

हिमसंस्कृतवार्ताः। हिमाचलराजकीयसंस्कृत-शिक्षकपरिषदः खण्डस्तरीयाः निर्वाचनप्रक्रिया हिमाचलस्य सम्पूर्णेषु जनपदेषु प्रचलति, अस्मिन्नावसरे गतबुधवासरे सायं ६ वादने अन्तर्जालमाध्यमेन धर्मशाला खण्डस्य निर्वाचनप्रक्रिया सम्पूर्णा। निर्वाचनप्रक्रियायां पर्यवेक्षकस्य अनुषशास्त्रिणा, निर्वाचनाधिकारिणा डॉ.अमनदीपशर्माणा उपस्थितौ सर्वसम्मत्याः धर्मशालायाः कन्यावरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य शिक्षकः उत्तमः शास्त्री खण्डाध्यक्षत्वेन निर्वाचितः, तत्रैव रा.नर्सरी माध्यमिकविद्यालयस्य शिक्षकः अभिषेकशर्मा महासचिवः, रा.उ.वि.कोतवाली इत्यस्य शिक्षकः विशालः कोषाध्यक्षः, रा.व.मा.वि.घनियारा इत्यस्य संस्कृतशिक्षकः जीवनशास्त्री संगठनमन्त्रीत्वेन चयनितः। ध्यातव्यमस्ति यत् अस्यां निर्वाचनप्रक्रियायां सम्भवतः १४ शिक्षकैः भागः ग्रहीतः।

INS Arnala: भारतीय नौसेना INS Arnala, 2019 प्राप्तवती

भारतीयनौसेनायाः बुधवासरे नूतनं अभवत्। देशे एव निर्मितानाम् बलं प्राप्तम्। देशस्य प्रथमं एतादृशानां १६ युद्धपोतानां मध्ये पनडुब्बीयुद्धविरोधी उथल जलयानं एतत् प्रथमं पनडुब्बीविरोधी INS 'अर्नाला' इति बुधवासरे युद्धपोतम् अस्ति। महाराष्ट्रस्य विशाखापत्तनमनगरे वसाईनगरे स्थितस्य ऐतिहासिकस्य भारतीयनौसेनायाः सदस्यतां अर्नालादुर्गस्य नामधेयेन INS प्राप्तवान्। नौसेनायाः 'अर्नाला' इति नामकरणं कृतम् विशाखापत्तनम्-डॉकयार्ड इत्यत्र अस्ति। अयं युद्धपोतः विशेषतया रक्षाप्रमुखस्य जनरल् अतल्लीनसमुद्रक्षेत्रेषु शत्रुपनडुब्बीनां अनिलचौहानस्य उपस्थितौ अन्वेषणाय, अनुसरणं, नौसेनायाः पूर्वकमाण्ड-मध्ये अक्षमीकरणाय च निर्मितम् अस्ति। आईएनएस-अर्नाला-इत्यस्य प्रवेशः हिन्दमहासागरे भारतीयनौसेनायाः

बहुविधस्य बलं वर्धयिष्यति।

यानस्य गुणाः...

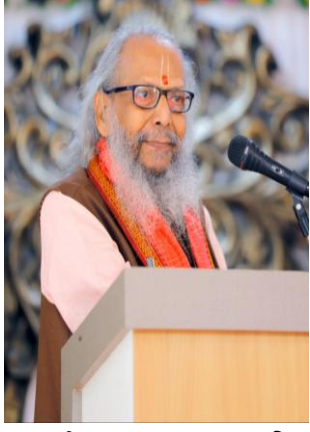
दीर्घताः ७७ मीटर्
भारः १४९० टनतः अधिकः
इंजिनम् : डीजल इंजिनस्य जलजेट् इत्यस्य च अद्वितीयः संयोजनः, येन भारतीयनौसेनायाः एतादृशं युद्धपोतं बृहत्तमं भवति। इदं कार्वेट्-वर्गस्य युद्धपोतम् अस्ति। प्रतिघण्टं अधिकतमं १६ कि.मी स्वदेशीयसामग्री : ८० प्रतिशताधिकाः भागाः भारते एव निर्मिताः सन्ति
व्याप्तिः ३३०० कि.मी चालकदलस्य क्षमता : सप्त अधिकारिणः सहितं ५७ नाविकाः नियोक्तुं शक्यन्ते
शस्त्राणि : अत्याधुनिकाः तोपाः, संवेदकाः च, ये पुरातनदुर्गाणां तोपवत् कार्यं कुर्वन्ति

इन्डोनेशियादेशस्य लाकी-लाकी ज्वालामुखी विस्फोटः, भस्ममेघाः आकाशे १० कि.मी यावत् प्रवर्धिता

कुपाङ्गः। इन्डोनेशियादेशस्य पूर्वी नुसा टेङ्गारा प्रान्ते लेवोटोबी लाकी-लाकी पर्वतात् निरन्तरं विस्फोटकारणात् जनाः क्षेत्रं त्यक्तुं बाध्यन्ते, तथैव विशालविमानयानस्य रद्दीकरणं च अभवत् बुधवासरे अधिकारिणः एतस्य पुष्टिं कृतवन्तः। ज्वालामुखीविज्ञान-भूवैज्ञानिक-आपद-निवृत्ति-केन्द्रस्य अनुसारं बुधवासरे अयं ज्वालामुखी सक्रियः एव अभवत्, तस्य सानुषु स्थितेषु अनेकेषु ग्रामेषु भस्म प्रसारितवान् मंगलवासरे विस्फोटस्य कारणेन भस्मस्य विशालः मेघः १० किलोमीटर् यावत् आकाशं प्रति उन्नतः अभवत्, येन विमाननसचेतनाः उच्चतमस्तरं प्राप्तवन्तः। बुधवासरे विस्फोटः न्यूनः आसीत्, भस्म प्रायः एककिलोमीटर् यावत् उन्नतः आसीत्। मंगलवासरे प्रबलविस्फोटेन जनाः क्षेत्रं निष्कासयितुं बाध्यन्ते। प्रान्तीय-आपदा-प्रबन्धन-निवृत्ति-संस्थायाः आपत्कालीन-एककस्य प्रमुखः गैस्पर-लोसा-मनिसा इत्यनेन उक्तं यत्, विस्फोटात् पूर्व बहवः निवासिनः बहिः आश्रयं गृहीतवन्तः। एतेभ्यः विहाय ये जनाः स्वयमेव क्षेत्रे स्वगृहं प्रत्यागताः आसन्, ते पुनः गृहाणि निष्कासयितुं बाध्यन्ते स्म।

जनप्रबोधकः लेखकः श्रीमान् दाजी पणशीकरः दिवङ्गतः

जनप्रबोधनं यस्य व्रतं , तत्त्विनिष्ठा यस्य जीवनमार्गः , भारतीय संस्कृतिः एव यस्य जीवनसर्वस्वं सः महाभारतस्य भाष्यकारः , अनुपमेयः वक्ता , चिन्तनशीलः प्रतिभावान् लेखकः श्रीमान् दाजी पणशीकरः वयसः ९२ तमे वर्षे मुंबई, महाराष्ट्र इत्यत्र दिवङ्गतः ।

संस्कृतग्रन्थप्रकाशन-इतिहासे मुम्बय्यां निर्णयसागर-मुद्रणालयमाध्यमेन शताधिकाः ग्रन्थाः येन परिष्कृत्य, सम्पाद्य प्रकाशिताः सः विद्वद्वरेण्यः वासुदेवशास्त्री पणशीकरमहाभागः तस्य पितामहः । तस्य पितामहः । विष्णुशास्त्रीपणशीकरः महान् व्याकरणतज्ज्ञः । तस्य मातुलः

मीमांसातीर्थः श्रीपादशास्त्री किञ्जवडेकरः तस्य गुरुः च। गृहे एव वेदाध्ययनं , साहित्य-सङ्गीत-शास्त्र-कलानां संस्कृतिके परिवेषे दाजीमहोदयस्य बाल्यं व्यतीतम् । बाल्यादरभ्य जातः रामायण - महाभारतादिग्रन्थानां श्रवणसंस्कारः , महाकाव्यानां , स्तोत्राणाम् , सन्त वाङ्मयस्य गाढम् अध्ययनं तस्य मनसि दृढं सुस्थापितम् । महाभारतग्रन्थस्य कथासूत्रे प्रतिशोधभावनायाः अन्वयः स्वतन्त्रपत्रेण तेन लक्षितः , स च प्रमाणं प्रतिपादितः “ महाभारत एक सूडाचा प्रवास ’ इति स्वग्रन्थे । “कर्ण खरा कोण होता” इति तस्य प्रथमा लेखमाला । नामूलं लिख्यते किञ्चित् इति तस्य प्रतिज्ञा । रामायणं भवतु वा सन्तसाहित्यम्, तस्य अर्थप्रतिपादने स्वयं ग्रन्थलेखकः एव प्रमाणम् । न तु भाष्यग्रन्थाः , अनुवादः अन्यैः कृतं निरूपणं वा । ग्रन्थस्य चिन्तनं मननम् आवश्यकम् । मूलम् आश्रित्य एव तेन सर्वदा संशोधनपूर्वकं लेखनं कृतं , तदेव च भाषणेषु प्रतिपादितम् । २००० तः अधिकानि व्याख्यानानि तेन महाराष्ट्रे , देशे, विदेशेषु अपि कृतानि । अपरिचितं रामायणम् , कथामृतम् , स्तोत्रगङ्गा , यक्षप्रश्नः इति महाराष्ट्री-भाषायां नैकाः लेखमालाः “सामना” इति वृत्तपत्रार्थं तेन लिखिताः अनन्तरं

च पुस्तकरूपेण प्रकाशिताः । पद्मविभूषण-गानसरस्वती-किशोरी आमोणकर-महोदयायाः विषये तेन लिखितं चिन्तात्मकं विश्लेषकं चरित्रं “प्रतिभा तथा प्रतिभावान्” इत्यनयोः अनोन्यं संबन्धं विशदीकरोति । अतः चरित्रलेखनपरम्परायां तद् महत्त्वपूर्णम् । प्रबोधनं तस्य जीवनहेतुः । समयपालनं , अनुशासनं च तस्य व्यक्तित्वविशेषः । यद् यद् तेन ज्ञातं तद् तद् तेन अन्येभ्यः निरलसतया ज्ञापितम् । सरस्वत्याः उपासकेन अनेन सर्वदा स्ववाणी लोकहितार्थं प्रयुक्ता । संस्कृत प्रचारार्थं स्थापितायाः महर्षि व्यास विद्या प्रतिष्ठान इति संस्थायाः सः अध्यक्षः संस्थापकः च । आजीवनं ज्ञानोपासनां कृत्वा अयं आधुनिकमहर्षिः ब्रह्मणि लीनः । भारतीय-ज्ञानपरम्परायाः अपरिमिता हानिः अस्य निधनेन जाता । तस्मै सविनयं श्रद्धाञ्जलिः समर्प्यते । वाराणस्यां संगवेद पाठशालायामपि पं. गणेश्वरशास्त्रीद्विविडमहोदयानाम् उपस्थितौ धर्मशास्त्र-अभ्यासकाय अस्मै श्रद्धाञ्जलिः समर्पिता ।

तरंगिणी खोत, मुंबई

कार्यवाह

महर्षि व्यास विद्या प्रतिष्ठान

8692988864

योगविज्ञानं मनुष्यस्य अन्तः परमसत्येन सह सम्बद्धत्वात् न कदापि नश्यति

“सृष्टेः आरम्भे मनुष्यस्य आगमनसमये च अनन्त ईश्वरः स्वस्य बुद्धिमान्, सृजनात्मकं ब्रह्माण्डशक्तिं न केवलं प्रतिकर्षेण अपितु तया शक्त्या अपि पूरितवान् यया जगति तत्र तत्र भ्रमन्तः प्राणाः पुनः आगत्य ब्रह्म अर्थात् ईश्वरेण सह एकात्मकाः भवितुम् अर्हन्ति” इति । महामुनिः परमहंस योगानन्दः योगावतारः उच्यते, तेन “ईश्वर-अर्जुन संवाद” इति भगवद्गीताभाष्ये एतानि सुन्दराणि वचनानि लिखितानि सन्ति । सः कथयति यत् योगविज्ञानं मनुष्यस्य अन्तः परमसत्येन सह सम्बद्धत्वात् न कदापि नश्यति । अवतरन्तात्मा यदा मनसः प्रभावे आगच्छति तदा सामान्यतः मानवचेतनायाः सह एकत्वेन सीमितः भवति । पञ्चेन्द्रियप्रभावितमिदं मनः न केवलं स्वस्य अपितु परेषां कृते अपि आह्वानानि समस्यन्श्च सृजति, जगति क्षोभं च जनयति । अथ शान्ति-सुख-आकांक्षया पुनः स्वस्य अन्तः वर्तमानेन एकता-शक्त्या ब्रह्मारोहति - एषः योगः । पतञ्जलिमहामुनेः मते - योगाश्चित्तवृत्तिनिरोधः मनसः अथवा अन्तःकरणस्य प्रवृत्तीनां पूर्णतया निरोधः योगः इति अर्थः । मनसः अतिवेगस्य निरोधः न सुकरः, परन्तु असम्भवः अपि न भवति । परन्तु अस्य कृते अस्माकं कृते योगस्य केचन विशेषाः युक्तयः आवश्यककाः सन्ति । ननु संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य महासभायाः भारतस्य धरोहरस्य महत्त्वं अवगत्य समग्रविश्वाय उपहाररूपेण योग-विज्ञानेन २०१५ तमे वर्षे २१ जून दिनाङ्के विश्वयोगदिवसरूपेण आयोजनं कृत्वा सम्पूर्णस्य मानवजातेः कल्याणं कृतम् अस्ति । पश्चिमे ‘योगस्य पिता’ इति नाम्ना प्रसिद्धः परमहंसयोगानन्दः पश्चिमे स्वजीवनस्य ३० अधिकानि महत्त्वपूर्णानि वर्षाणि व्यतीतवान् तथा च... भारते योगोदाससंसंगसङ्घस्य स्थापनां कृतवान्, अमेरिकादेशे च आत्मसाक्षात्कारसहयोगस्य स्थापनां कृतवान्, योगस्य उन्नतविशिष्टशैल्याः ध्यानस्य क्रियायोगविज्ञानस्य शिक्षां प्रसारयन्, इच्छुकात्मनः दुःखचिन्तानां पङ्कम् पारयितुं मार्गं आश्वासयति इति सेतुः निर्मितवान् । योगानन्दः स्वस्य ‘योगी-आत्मजीवनम्’ इति पुस्तके, मनः-आत्मयोः द्वार-उद्घाटकं मन्यते, तस्मिन् २६ अध्याये क्रियायोगस्य अर्थं व्याख्यायते - “विशिष्टकर्मणा वा विधिना वा (क्रिया) अनन्तपरमवास्तविकेन सह संयोगः (योगः) ।” यः योगी निष्ठया एतत् विधिम् आचरति सः क्रमेण कर्मबन्धनात् मुक्तः भवति, एषा कारण-प्रभाव-सन्तुलनस्य श्रृङ्खला” इति । एषा महान् योगविधिः न केवलं संन्यस्तसांसारिकतपस्विनां कृते अपितु सर्वेषां आकांक्षिणां कृते मृत्युंजयबाबाजी तथा च तस्य शिष्यस्य लहिडीमहाशयस्य प्राप्तो उपलभ्यते । एतत् महान् परिवर्तनकारी योगं ज्ञातुं पाठकाः योगदा सत्संग समाजस्य जालपुटं yssi.org इति जालपुटं द्रष्टुं शक्नुवन्ति, यत् गृहाध्ययनस्य पाठ्यपुस्तकानि प्राप्य योगस्य एतां वैज्ञानिकं तकनीकं सहजतया ज्ञातुं प्रवेशद्वारम् अस्ति । पाठ्यपुस्तकानां कृते नामाङ्कनं कृत्वा मूलभूतविधिषु किञ्चित्कालं यावत् अभ्यासं कृत्वा ५० वाद बल्बस्य क्षमतायुक्तम् एतत् मानवशरीरं क्रियायोगस्य अभ्यासेन उत्पन्नस्य कोटि-कोटि-वाद-शक्तिं सहितुं समर्थं भवति ।

संगठनात्मकव्यवहारः

संगठनात्मकव्यवहारः अस्ति यत् व्यक्तिः समूहेषु कथं कार्यं करोति, एते व्यवहाराः संगठनं कथं प्रभावितयन्ति इति अध्ययनम् । संगठनात्मकव्यवहारः व्यावसायिकसञ्चालनेषु सुधारं करोति यथा कार्यप्रदर्शने, नवीनतायाः वर्धनं, उच्चकार्यसन्तुष्टिः, नेतृत्वस्य प्रोत्साहनं च । संगठनात्मकं कार्यप्रदर्शनं कर्मचारिणां मनोवृत्त्या सह पर्याप्तरूपेण सम्बद्धम् अस्ति । संगठनात्मकव्यवहारस्य विभिन्नपक्षेषु अवगमनेन नियोक्तृभ्यः स्वकार्यस्य प्रति भावनाः, मनोवृत्तयः, प्रेरणा च सुलभाः भवन्ति । अध्ययनं जनान् मानवव्यवहारविषये अवधारणानां सिद्धान्तानां च परिचयं करोति, यत् धारितसंकल्पनानां स्थाने सहायकं भवति । अध्ययनस्य अनुपस्थितिं न्यूनीकर्तुं, कार्यसन्तुष्टिः वर्धयितुं, उत्पादकता च इति विषये केन्द्रीकरणस्य कारणेन संगठनात्मकव्यवहारः नियोक्तृणां कृते एकः आह्वानः अवसरः च अस्ति । अध्ययनं प्रबन्धकानां मार्गदर्शनं करोति यत् ते कार्यस्थले उत्तमकार्यस्थितिः, नैतिकव्यवहारः, अधिकतमं सम्मानं च प्रदातुं शक्नुवन्ति ।

गुणः

गुणः परभावनासु धुनिं कृत्वा कतिपयेषु विषयेषु किं चिन्तयति इति अवगन्तुं क्षमताम् निर्दिशति । एषा

क्षमता दलक्रीडा, सहकार्यं, वार्तालापकौशलं च कृत्वा नेतारं साहाय्यं करोति ।

अस्य गुणस्य कृते सक्रियश्रवणं, उत्तमं संचारकौशलं च महत्त्वपूर्णम् अस्ति । एकस्मिन् नेतारे सामाजिककौशलस्य अभावः सुसंगतबाह्यवातावरणात् प्रतिनिधित्वस्य अभावात् कम्पनीनां पतनं भवितुम् अर्हति । आधुनिकजगति नेतारः कल्पयन्ति यत् सामाजिककौशलं प्राप्तुं अधिकं द्विट् कर्तुं सहस्राणि ईमेल-पत्राणि प्रेषयितुं च आवश्यकम्, परन्तु अन्यैः जनानां सह व्यक्तिगतरूपेण सामाजिकवैनेल-माध्यमेषु च सम्पर्कं कर्तुं सहजं भवितुम् आवश्यकम् ।

प्रभावी प्रबन्धनम्

विविधसङ्गठने कार्यं कुर्वन् एकः प्रबन्धकः इति नाम्ना, एषः शिक्षणक्षेत्रः मम सहायतां करिष्यति । दलस्य सदस्यानां मध्ये भेदं ज्ञातुं तथा च विविधप्रशिक्षणे सहभागितायाः प्रोत्साहनं कृत्वा, लाभकार्यक्रमानाम् स्थापनां कृत्वा यथा बोनसः, फ्लेक्सी-समयः विभिन्नानां आवश्यकतानां अनुकूलतायै एतेषां भेदानाम् प्रभावीरूपेण प्रबन्धनं कर्तुं । सामान्यतः कस्यचित् लक्ष्यस्य प्राप्तेः इच्छायाः कारणात् व्यवहारः भवति । विशिष्टं लक्ष्यं चेतनं वा न वा किन्तु

व्यक्तिना ज्ञातं भवेत् । व्यवहारस्य पूर्वानुमानं कर्तुं प्रबन्धकः अवश्यमेव ज्ञातव्यः यत् जनानां के के प्रेरणानि वा आवश्यकताः वा कस्मिन्चित् समये कस्यापि क्रियायाः उद्दीपनं कुर्वन्ति ।

व्यवहारस्य पूर्वानुमानम्

लक्ष्याणां उद्देश्यानां च विषये, निगमसंस्कृतेः, सामान्याभ्यासस्य च विषये कर्मचारिभ्यः संवादं कर्तुं महत्त्वपूर्णम् अस्ति । लक्ष्याणां उद्देश्यानां च विषये, निगमसंस्कृतेः, सामान्याभ्यासस्य च विषये कर्मचारिभ्यः संवादं कर्तुं महत्त्वपूर्णम् अस्ति ।

नेतृत्वम्

संगठनात्मकव्यवहारः एकः अध्ययनः अस्ति यः कार्यस्थले व्यक्तिगत-समूहव्यवहारस्य प्रभावे केन्द्रितः भवति । विज्ञानं नेतारः स्वकर्मचारिणां मनोवृत्तिः, भावनाः, प्रेरणास्विकः च प्राप्तुं साहाय्यं करोति, तेषां अग्रिमपदेषु मार्गदर्शनं च करोति । संगठनात्मकव्यवहारस्य माध्यमेन कम्पनयः द्वन्द्वस्य न्यूनीकरणस्य, उत्पादकतायां सुधारस्य, सामूहिककार्यस्य निर्माणस्य, कार्यस्थले अनुकूलवातावरणस्य निर्माणस्य च उपायान् विकसितुं शक्नुवन्ति । नेतृत्वं संगठनात्मकव्यवहारस्य महत्त्वपूर्णं अवधारणा अस्ति तथा च विभिन्नसङ्गठनिकसंरचनानां संस्कृतिनां च कृते उपयुक्तानां नेतृत्वस्य भूमिकाः, लक्षणं, सिद्धान्तं च परिभाषितुं उद्दिश्यते ।